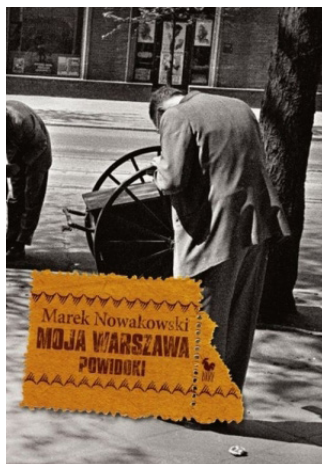

**Marek
Nowakowski**

**Moja
Warszawa.
Powidoki**

Iskry, Warszawa 2017

Wędrówka ulicami miasta jest dla narratora tej autobiograficznej prozy zarazem wyprawą w głąb tego, co minione. Jego opowieść wpisuje się w figurę drogi, przemieszczanie się w przestrzeni staje się rytuałem przywoływania wspomnień.

Wojciech Kudyba

Opis

Powidoki to tom wspomnieniowy. Szczególnym generatorem pamięci są w tej książce miejsca – ulice, place, ale także, a nawet przede wszystkim: dawne lokale gastronomiczne. Pisarz daje do zrozumienia, że niepozorna nawet restauracja była w PRL-u bastionem wolności, przestrzenią spontanicznych, często mimowolnych zwierzeń i wspomnień, była miejscem poza zasięgiem propagandy, a więc i poza mechanizmami sterowania społeczną pamięcią. To właśnie dzięki swej autobiograficznej pamięci bohater Nowakowskiego jest w stanie dostrzec palimpsestową strukturę miasta i uruchomić proces odśladający, skrytą pod jego obecnymi architektonicznymi warstwami, obecność dawnych ulic, placów, monumentów czy też bazarów. Pamięć sprawia również, że punktem odniesienia dla współczesnej Warszawy jest w książce ta, która była towarzyszką młodości pisarza. Bohater Nowakowskiego jest bystrym i trzeźwym obserwatorem nowoczesności i ma ważne, wyraźnie

niekiedy artykułowane powody, by pozytywnie waloryzować miasto przeszłości. Jego oceny nigdy nie są zupełnie dowolne i arbitralne. Ich źródłem są nie tylko emocje, lecz także, a nawet przede wszystkim zdrowy rozsądek, który nakazuje porównać teraźniejsze z minionym, by zważyć zalety i wady jednego i drugiego. Czytelnik książki może odnieść wrażenie, że zwrot pisarza w stronę przeszłości ma charakter etyczny, jest motywowany prostym odruchem moralnym, gotowością „bycia po stronie słabszych”. Przedmiotem szczególnej uwagi, a nawet czułości pisarza stają się bowiem te elementy przeszłości, które – w jakimś sensie – stały się ofiarami agresywnego kapitalizmu i gwałtownych procesów modernizacyjnych. Pisarz z niemałym trudem rejestruje ostatnie przejawy tego, co odchodzi w zapomnienie: opisuje przedmioty, domy, krajobrazy, a także zawody, a więc i typy ludzkie, które proces rozwoju cywilizacji zmiotł z miejskiej scenarii niczym uwiędłe liście.

Informacje dodatkowe

Ostatni etap twórczości **Marka Nowakowskiego** wypełnia wyłącznie wspomnieniowa proza. Są to następujące książki: *Powidoki. Chłopcy z tamtych lat*, Warszawa 1995; *Powidoki 2. Wspomnij ten domek na Gęsiówce...*, Warszawa 1996; *Powidoki 3. Warszawiak pilnie poszukiwany!*, Warszawa 1998; *Mój słownik PRL-u*, Warszawa 2002; *Nekropolis*, Warszawa 2005; *Nekropolis 2*, Warszawa 2008.

Tematy do dyskusji

- Jakie miejsca Warszawy Nowakowski wspomina ze szczególnym sentymentem?
- Jakich ludzi wspomina szczególnie ciepło?
- Dlaczego dawna Warszawa wydaje mu się ciekawsza niż obecna?
- Jak wyjaśnić niezwykłą popularność *Powidoków* (promocja pierwszej ich edycji zgromadziła setki osób)?

Warto przeczytać

Oprócz wspomnień, Marek Nowakowski stworzył wiele opowiadań i nowel fikcyjnych, poświęconych głównie barwnym postaciom warszawskiego potłwiatka. Znane są dawne tomy jego opowiadań, jak np. *Książę nocy* czy też *Dwa dni z aniołem*. Z nowszych warto wymienić takie książki jak m.in. *Homo Polonius* (1992), *Grecki bożek* (1993), *Strzały w motelu George* (1997).

Poleca

Wojciech Feliks Kudyba – polski poeta, krytyk, historyk literatury. Profesor nadzwyczajny w Katedrze Literatury Współczesnej UKSW. Współzałożyciel grupy poetyckiej *Topoi*.

